

UPRAVA ZA STATISTIKU

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE
STATISTIKE ZA 2020. GODINU**

Podgorica, mart 2021. godine

SADRŽAJ

UVOD

1.	REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2020. GODINU	6
	UPRAVA za statistiku	6
	Drugi proizvođači zvanične statistike	6
1.1.	DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE	7
1.2.	EKONOMSKE STATISTIKE	10
1.3.	SEKTORSKE STATISTIKE	12
1.4.	POSLOVNE STATISTIKE	15
1.5.	ŽIVOTNA SREDINA	16
2.	OCJENA STANJA	17
1.	Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima i preporukama	17
2.	Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva	17
3.	Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima	18
4.	Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike	18
5.	Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike	19
6.	Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike	19
7.	Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva	19

PRILOG 1 – Spisak realizovanih statističkih istraživanja, shodno Godišnjem planu zvanične statistike za 2020. godinu

UVOD

U skladu sa Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, Uprava za statistiku je, u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistiku, pripremila je Izvještaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2020. godinu. Na osnovu navedenog zakona, poslove zvanične statistike vrše proizvođači zvanične statistike: Uprava za statistiku, kao koordinator statističkog sistema, Centralna banka Crne Gore, Ministarstvo finansija i sedam drugih proizvođača zvanične statistike, određenih Programom zvanične statistike za period 2019 - 2023. godine.

Izvještaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2020. godinu sadrži prikaz realizacije planiranih statističkih istraživanja, po statističkim oblastima, definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu.

Uprava za statistiku je u 2020. godini u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike, pored usmjerenja na realizaciji Godišnjeg plana zvanične statistike za 2020. godinu, bila posvećena i ostvarenju strateških ciljeva definisanih Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godine i Strategijom razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine.

U 2020. godini realizovano je 208 ili 99% statističkih istraživanja definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu. Usljed uticaja pandemije COVID-19 nisu realizovana tri statistička istraživanja, po jedno iz nadležnosti Uprave za statistiku, Instituta za javno zdravlje Crne Gore i Ministarstva nauke.

U oblasti **makroekonomske statistike** postignut je napredak, kroz:

- dalju harmonizaciju statistike nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije i ispunjavanja zahtjeva koji su definisani završnim mjerilima za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika;
- eksperimentalni rad na formiranju elemenata potrebnih za obračun BDP-a po prihodnoj metodi, prilagođavanjem podataka o zaradama zaposlenih u skladu sa konceptom nacionalnih računa;
- pripremu podataka Bruto investicija u osnovna sredstva dezagregiranih po vrstama osnovnih sredstava u skladu sa ESA 2010 metodologijom i programom za transmisiju podataka, kao i podataka Lične potrošnje domaćinstava dezagregirani po trajnosti dobara, za vremensku seriju 2010-2019. godine;
- primjenu preporuka metodoloških koncepata sistema nacionalnih računa ESA 2010 za obračun godišnjeg BDP-a u lančanim mjerama obima, kao i sezonski prilagođenih podataka kvartalnog BDP-a, za vremensku seriju 2006 - 2019. godine;
- unaprjeđenje u dijelu balansiranja tabela ponude i upotrebe (SUT) za 2013. i 2014. godinu, uz kontinuirani nastavak rada na kompilaciji podataka za 2015. i 2016. godinu;
- modernizaciju u dijelu slanja podataka Eurostatu, kroz unaprijeđenu platformu SDMX alata preporučenih od strane Eurostata, čime je obezbijeđeno slanje podataka nacionalnih računa bez upotrebe SDMX konvertora;
- ažuriranje dokumenta Opis izvora i metoda za obračun bruto nacionalnog dohotka (GNI inventory);
- započete pregovore, u oblasti potrošačkih cijena, sa najvećim maloprodajnim lancima u cilju uvođenja novog metoda prikupljanja podataka ("scanner data");
- detaljnu analizu izvještajnih jedinica, u oblasti proizvođačkih cijena, u okviru sektora industrije i pripremljeno idejno rješenje za prikupljanje podataka primjenom CAWI metode, a sve u cilju rasterećenja izvještajnih jedinica;
- kontinuitet u realizaciji aktivnosti visoko usklađenog projekta Pariteta kupovne moći i usklađivanje Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena sa međunarodnim standardima;

- značajan napredak u pogledu dostupnosti podataka u dijelu spoljnotrgovinske robne razmjene kreiranjem diseminacione baze podataka, koje prate mjesečna i godišnja saopštenja.

U oblasti **socijalne statistike** postignut je napredak, kroz:

- pripremu nacrtu Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine;
- pripremu prvog nacrtu metodoloških i organizacionih instrukcija na bazi probnog Popisa stanovništva u čijim izradama je učestvovalo 40 zaposlenih Uprave za statistiku i više međunarodnih eksperata za oblasti popisa stanovništva;
- pripremu statističkih podataka o smrti lica za period 2005 - 2020, po nedjeljnoj dinamici, koji su pripremljeni na zahtjev EUROSTAT-a, a usljed pandemije COVID-19;
- realizaciju pilot istraživanja o rodno zasnovanom nasilju (Gender base violence - GBV);
- razvijanje Indeksa rodne ravnopravnosti, tako da su po prvi put u Crnoj Gori dostupni međunarodno uporedivi podaci o rodnoj ravnopravnosti;
- publikaciju "Žene i muškarci u Crnoj Gori";
- uspostavljanje Međunarodne klasifikacije kriminala u statističke svrhe (ICCS);
- realizaciju istraživanja o Inovativnoj aktivnosti preduzeća, čime je omogućeno da Crna Gora bude uključena u European Innovation Scoreboard;
- završetak analize obračuna prosječnih zarada iz administrativnih izvora - Poreska Uprava;
- uključivanje seta novih pitanja koja omogućavaju analizu uticaja krize prouzrokovane pandemijom COVID-19 na tržište rada: *Istraživanja Anketa o radnoj snazi i Anketa o dohotku i uslovima života dostigla visoku usklađenost sa EU standardima*;
- saradnju sa drugim institucijama i kontinuiranu analizu baze podataka institucija (Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Poreska uprava, Ministarstva rada i socijalnog staranja).

U oblasti **poljoprivrede i poslovnih statistika** postignut je napredak, kroz:

- pripreme aktivnosti za Popis poljoprivrede, uz međunarodnu ekspertsku podršku;
- harmonizaciju statistike šumarstva sa metodološkim standarima na nacionalnom i međunarodnom nivou, kroz preračun vremenskih serija za period od 2010 - 2019. Na ovaj način objavljeni podaci doprinijeli su kvalitetnijem izvještavanju u dijelu klimatskih promjena (Inventar gasova sa efektom staklene bašte);
- stvaranje uslova za preuzimanje podataka iz administrativnih izvora (Agencija za zaštitu prirode i životne sredine) u oblasti statistike lovstva;
- probno istraživanje o upotrebi pesticida, sprovedeno u periodu od 21. septembra do 10. oktobra 2020. godine u skladu sa Regulativom (EZ) br. 1185 / 2009;
- dalji razvoj IT infrastrukture za prikupljanje podataka, CAPI metoda (Computer Asisted Personal Interview).

U oblasti implementacije **međunarodnih projekata i saradnje** postignut je napredak, kroz:

- povećan broj zvaničnih podataka proizvedenih u skladu sa međunarodnim standardima i metodologijama koje su razvijene implementacijom projekata u saradnji sa međunarodnim partnerima, posebno sa EU zajednicom kroz IPA fondove kao i drugih UN institucija: UNDP, UNICEF, UNECE, UNODC, MMF-om, OECD-om, Svjetskom bankom, ILO-om i drugim organizacijama;
- misiju EUROSTAT-a na temu nacionalnih računa sa ciljem daljeg unapređenja procesa evropskih integracija u oblasti pregovaračkog Poglavlja 18 - Statistika. U saradnji sa EUROSTAT-om definisani su dalji koraci na ispunjenju završnih mjerila Poglavlja 18 - Statistika;

- održavanje tematskih sastanaka pregovaračke grupe za pregovaračko Poglavlje 18 - Statistika, a sa ciljem ispunjenja mjerila za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika;
- napredak u okviru procesa evropskih integracija, Poglavlje 18 - Statistika je shodno izvještaju o napretku Evropske komisije za 2020. godinu ostvarilo ocjenu "određeni napredak" i "umjerenu spremnost". Napredak je u izvještaju evidentiran u svim pojedinačnim oblastima, a predložene su i dvije preporuke Evropske komisije za dalji proces evropskih integracija koje se odnose na potrebu značajnog povećanja ljudskih i finansijskih kapaciteta, kao i nastavka rada na usaglašavanju sa ESA 2010 metodologijom. Na skali od 1-100, prema indikatoru Svjetske banke za ocjenu statističkog kapaciteta, Crna Gora je ocijenjena sa prosječnom ocjenom 85,6%, što je za 13,4 procentnih poena više u odnosu na 2013. godinu.

1. REALIZACIJA GODIŠNJEG PLANA ZVANIČNE STATISTIKE ZA 2020. GODINU

U 2020. godini realizovano je 208, od 211 statističkih istraživanja definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu. Od ukupno 211 statističkih istraživanja, u nadležnosti Uprave za statistiku planirana su 168 (realizovana 167), dok su u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike 43 (realizovano 41) statistička istraživanja.

Tabela 1. Prikaz ukupnog broja planiranih, realizovanih i nerealizovanih statističkih istraživanja u 2020. godini

Redni broj	Naziv proizvođača zvanične statistike	Planirane statističke aktivnosti	Realizovane statističke aktivnosti	Nerealizovane statističke aktivnosti
		Broj	Broj	Broj
1.	Uprava za statistiku	168	167	1
2.	Centralna banka Crne Gore	11	11	0
3.	Ministarstvo finansija	5	5	0
4.	Komisija za tržište kapitala Crne Gore	3	3	0
5.	Uprava carina	1	1	0
6.	Poreska uprava	6	6	0
7.	Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	2	2	0
8.	Fond za zdravstveno osiguranje	2	2	0
9.	Institut za javno zdravlje Crne Gore	11	10	1
10.	Ministarstvo nauke	2	1	1
	UKUPNO	211	208	3

Izvor: Odsjek za nacionalnu koordinaciju statističkih izvora podataka (2020.), Uprava za statistiku

UPRAVA ZA STATISTIKU

Od 168 planiranih statističkih istraživanja u nadležnosti Uprave za statistiku, realizovano je 167 istraživanja. U okviru Sektora socijalnih statistika i demografije nije realizovano statističko istraživanje Anketa o potrošnji domaćinstva, usljed uticaja pandemije COVID-19. Naime, sredinom marta 2020. godine stopiran je rad na prikupljanju podataka Ankete o potrošnji domaćinstava iz razloga što se podaci prikupljaju PAPI metodom (metoda "lice u lice", korišćenjem papirne verzije upitnika).

DRUGI PROIZVOĐAČI ZVANIČNE STATISTIKE

Od ukupnog 43 planirana statistička istraživanja, koja su u nadležnosti drugih proizvođača zvanične, 41 je realizovano. Anketa o zdravlju i zdravstvenoj zaštiti stanovništva (eng. European Health Interview Survey - EHIS), koju sprovodi Institut za javno zdravlje Crne Gore, nije realizovana usljed uticaja pandemije COVID-19, kao ni Anketa o budžetskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj, a koja je u nadležnosti bivšeg Ministarstva nauke.

Iz nadležnosti Ministarstva finansija i socijalnog staranja (Ministarstva finansija tokom izvještavanog perioda), Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu planirano je pet statističkih istraživanja koja se kontinuirano sprovode. Navedena statistička istraživanja sprovedena su kako je predviđeno i redovno objavljujvana na web stranici nadležne institucije. U skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja će Izvještaj o javnom dugu za 2020. godinu objaviti na svojoj web stranici do kraja prvog kvartala 2021. godine.

Ministarstvo nauke je trebalo da sprovede dvije vrste statističkih istraživanja: *Istraživanje o naučno-istraživačkoj djelatnosti* (finalni podaci za 2018. godinu i preliminarni za 2019) i *Istraživanje o izdvajanjima iz državnog budžeta na istraživanje i razvoj za 2019. godinu*. Realizovano je Statističko istraživanje o naučno-istraživačkoj djelatnosti - istraživanje i razvoj za izvještajnu 2018. godinu (finalni podaci). Podaci su objavljeni 30. juna 2020. godine, poslani EUROSTAT-u i dostupni su na zvaničnoj web stranici bivšeg Ministarstva nauke¹ i na portalu EUROSTAT-a². *Statističko istraživanje o naučno istraživačkoj djelatnosti* - istraživanje i razvoj za izvještajnu 2019. godinu (preliminarni podaci): Preliminarni podaci za 2019. godinu, zbog aktuelne situacije sa pandemijom COVID-19, nisu prikupljeni na vrijeme (do 30. oktobra 2020.). godine. EUROSTAT planira objavu ažuriranih preliminarnih podataka za 2019. do kraja marta, tako da su u toku je aktivnosti na njihovom prikupljanju.

Drugo istraživanje, koje je trebalo da sprovede bivše Ministarstvo nauke, je Statističko istraživanje o izdvajanjima iz državnog budžeta na istraživanje i razvoj za 2019. godinu (GBARD statistika). Radi se na uvođenju novog statističkog istraživanja, upitnik je definisan i pripremljen. Tokom rada javili su se problemi u saradnji na institucionalnom nivou, jer od bivšeg Ministarstva finansija nisu dobijene informacije o korisnicima koji su u završnim računima imali izdvajanja na istraživanje i razvoj.

Rezultati realizovanih statističkih istraživanja dostupni su korisnicima na zvaničnim web stranicama proizvođača zvanične statistike.

1.1. DEMOGRAFIJA I SOCIJALNE STATISTIKE

➤ Uspostavljanje proizvodnje podataka za Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine iz administrativnih izvora - registarski popis

Vlada Crne Gore je krajem 2015. godine usvojila *Informaciju o značaju i upotrebi administrativnih izvora u statističkim procesima sa posebnim osvrtom na popis*. Takođe, krajem februara 2018. godine usvojena je i *Informacija o pripremi Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine, sa predlogom mjera za unapređenje*, koja daje jasnu sliku o trenutnom stanju i koje preduslove treba ispuniti da bi se sproveo registarski Popis stanovništva, a oni se odnose na:

- Izradu Adresnog registra sa georeferenciranim adresama i
- Izmjene i dopune zakonodavstva za pružanje prava pristupa Upravi za statistiku svim administrativnim izvorima podataka sa identifikatorima.

S tim u vezi, usvojene su izmjene Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistiku, a pokrenute su aktivnosti na izmjenama Zakona o centralnom registru stanovništva i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti. Na taj način će se Upravi za statistiku obezbjediti pravo pristupa svim administrativnim izvorima podataka sa identifikatorima.

Kada je u pitanju Adresni registar, Uprava za nekretnine testira softversko rješenje, koje bi se koristilo u realizaciji ove aktivnosti. Lokalne samouprave biće u obavezi da, u saradnji sa Upravom za nekretnine, izvrše unos podataka. Raspoloživost kadrovske strukture i hardverske opremljenosti u lokalnim samoupravama će u velikoj mjeri uticati na brzinu implementacije Adresnog registra, a svakako treba imati u vidu situaciju izazvanu COVID-om.

¹ https://mna.gov.me/rubrike/Statistika_istrazivanja_i_razvoja/227831/Objavljeni-finalni-podaci-o-statistici-istrazivanja-i-razvoja-za-2018-godinu.html

² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_20/default/table?lang=en

Dakle, da bi Uprava za statistiku bila u mogućnosti da realizuje registarski popis stanovništva neophodno je izmijenti pomenute zakone, i na taj način omogućiti pristup podacima Upravi za statistiku i ovu instituciju uključiti prilikom ažuriranja postojećih baza podataka u drugim institucijama javne uprave.

➤ **Jačanje kapaciteta u cilju veće iskorišćenosti već postojećih podataka**

U cilju većeg korišćenja administrativnih podataka uspostavljena je saradnja sa drugim institucijama i kontinuirano se analiziraju njihove baze podataka (Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Poreska uprave i relevantni podaci nekadašnjeg Ministarstva rada i socijalnog staranja) radi provjere obuhvata i sagledavanja mogućnosti korišćenja administrativnih izvora za proizvodnju rezultata zvanične statistike. Analizirani su registri Poreske uprave: *Registar poreskih obveznika i osiguranika* i *Registar ličnih primanja*.

Redovnom dinamikom, na kvartalnom i godišnjem nivou, pripremaju se Izvještaji o kvalitetu koji obuhvataju stope neodaziva na ukupnom nivou i prema kategorijama razloga: odbijanje, neuspostavljen kontakt i drugi.

U novembru 2020. godine, u cilju edukacije i razvoja ljudskih kapaciteta održana je obuka u vezi statističkog programa SPSS, kao i prisustvo međunarodnom ESTP kursu (European Statistical Training Programme) o korišćenju programskog paketa R za analizu podataka.

➤ **Priprema Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova - tradicionalni metod**

Uprava za statistiku u kontinuitetu sprovodi aktivnosti na pripremi za sprovođenje popisa stanovništva. Kako u prethodnoj godini nije obezbijedena zakonska osnova za pristup podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, neophodnim za realizaciju popisa, nastavljeno je sa priprema za popis stanovništva na tradicionalan način. S tim u vezi, napravljena je organizaciona struktura, i formirane su sljedeće komisije za pripremu popisa.

- ✓ Komisija za rukovođenje pripremom i realizacijom Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine;
- ✓ Komisija za izradu Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova i predloga budžeta za realizaciju Popisa 2021. godine;
- ✓ Komisija za izradu i sprovođenje metodologije Popisa stanovništva 2021. godine;
- ✓ Komisija za izradu i sprovođenje organizacionog uputstva Popisa stanovništva 2021. godine;
- ✓ Komisija za ažuriranje prostornog registra;
- ✓ Komisija za obradu podataka i IT podršku;
- ✓ Komisija za koordinaciju komunikacije sa državnim institucijama, medijima i ostalim korisnicima.

U rad komisija uključeno je 40 zaposlenih Uprave za statistiku. Uprava za statistiku je pripremila Nacrt zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine, na crnogorskom i engleskom jeziku. Pripremljen je i Nacrt metodologije Popisa stanovništva, domaćinstva i stanova 2021. godine, u skladu sa preporukama EU eksperta i na osnovu analize probnog popisa.

Priprmljen je Nacrt organizacionih uputstava. U okviru projekta „**Capacity building for Monstat, Montenegro**” IPA/2018/399-546, ocijenjena je usaglašenost Nacrta zakona o popisu stanovništva, domaćinstva i stanova 2021. godine, u dijelu varijabli koje će se prikupljati Popisom, kao i metodologije i upitnika koji su korišteni u probnom popisu sa regulativma EU 763 i 543.

Zaključak eksperta EU je da je Uprava za statistiku spremna da realizuje Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine u skladu sa međunarodnim pravilima i preporukama.

Preporuka je da se u Popis stanovništva, domaćinstava i stanova uključe pitanja koja se odnose na identifikovanje poljoprivrednih gazdinstava što bi olakšalo realizaciju Popisa poljoprivrede.

➤ **Kontinuirano unaprjeđenje metodologija i kvaliteta istraživanja za područja društvenih i demografskih statistika, u skladu sa preporukama EUROSTAT-a**

Kontinuirano unaprjeđenje metodologija i kvaliteta istraživanja za područja društvenih i demografskih statistika, obuhvata:

- ✓ *Statistiku slobodnih radnih mjesta:* Istraživanje se sprovodi probno, a u cilju analize mogućnosti korišćenja administrativnih izvora podataka Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, koji redovno dostavljaju podatke. Planirano je angažovanje eksperata iz Slovenije, kako bi kreirali korake za rad sa podacima koje dostavlja Zavod za zapošljavanje Crne Gore, a u cilju prilagođavanja podataka u skladu sa formatom koji je potrebno slati EUROSTAT-u;
- ✓ Analizu mogućnosti promjene obračuna prosječnih zarada iz baza podataka Uprave prihoda Crne Gore (nekadašnje Poreske uprave). Rezultati analize pokazali su da bi glavni problemi pri proizvodnji podataka o zaradama bili vezani za princip pravovremenosti. Naime, podaci bi bili objavljeni 45 dana od mjeseca na koji se zarade odnose. (npr. 15-og marta bi bili publikovani podaci o prosječnim zaradama za januar). Planirano je da se prilikom izmjena informacionog sistema Uprave prihoda Crne Gore (nekadašnje Poreske uprave) uključe sugestije Uprave za statistiku, kako bi se stekli uslovi za redovnu proizvodnju podataka o prosječnim zaradama iz administrativnih izvora;
- ✓ *Probno istraživanje o rodno zasnovanom nasilju.* U septembru 2020. godine sprovedeno je probno Istraživanje o rodno zasnovanom nasilju u okviru IPA 2017 višekorisničkog programa (IPA 2017 Multi-beneficiary Statistical Cooperation Programme). Za ovo istraživanje korišćeni su upitnici i metodologija EUROSTAT-a. Glavno istraživanje je odloženo zbog pandemije COVID-19;
- ✓ Pripremu podataka o smrti lica za period 2005 - 2020. godine, po nedjeljnoj dinamici, a koji su, na osnovu zahtjeva, dostavljeni EUROSTAT-u. Usporedni pregled predstavlja osnovu za analize promjena broja umrlih u toku pandemije COVID-19. Dostavljanje statističkih podataka o smrti lica, po nedjeljnoj dinamici, se nastavlja i dalje kao redovna dostava statističkih podataka;
- ✓ Pripremu nove statističke metodologije u skladu sa Regulativom (EU) 2019/1700 Evropskog parlamenta i Savjeta (Integrated European Social Statistics - IESS), kao i drugim delegiranim i implementacionim aktima u sljedećim statističkim istraživanjima: *Anketa o radnoj snazi, Anketa o dohotku i uslovima života, Upotreba informaciono - komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca, Anketa o potrošnji domaćinstava.* S tim u vezi, kreirani su upitnici za istraživanje Anketa o radnoj snazi za 2021. godinu čije se testiranje vrši kroz probno istoimeno statističko istraživanje. Za statističko istraživanje Anketa o radnoj snazi, u skladu sa preporukama EUROSTAT-a, u upitnicima od drugog kvartala 2020. godine uključen je set novih pitanja koji omogućava analizu uticaja krize prouzrokovane pandemijom COVID-19 na tržište rada;
- ✓ *Oblast statistike kriminaliteta:* U okviru IPA 2017 višekorisničkog programa (eng. *Crime and criminal justice statistics*), a u skladu sa preporukama EUROSTAT-a/UNODC-a, urađen je predlog mapiranja nacionalnih krivičnih djela prema Međunarodnoj klasifikaciji kriminala u statističke svrhe (ICCS - The International Classification of Crime for Statistical Purposes). Formirana je radna grupa od predstavnika Uprave policije, Sekretarijata sudskog savjeta, Osnovnog suda, Vrhovnog državnog tužilaštva, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Ministarstva pravde, Pravnog fakulteta i Uprave za statistiku, koja radi na usaglašavanju odrađenog mapiranja prema Međunarodnoj klasifikaciji kriminala u statističke svrhe;

- ✓ Probno istraživanje o *Inovativnim aktivnostima preduzeća za period 2016 - 2018. godine*, koje je Uprava za statistiku, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, nauke, kulture i sporta (nekadašnjim Ministarstvom nauke), realizovala 2019. godine. Prikupljanje podataka obavljeno je u drugoj polovini 2019. godine. Tokom 2020. godine izvršena je kontrola, unos i analiza podataka, kao i priprema tabela za međunarodno izvještavanje u skladu sa tabelarnim šemama EUROSTAT-a. Rezultati istraživanja dostavljeni su EUROSTAT-u početkom jula 2020. godine.

1.2. EKONOMSKE STATISTIKE

➤ Kontinuirana primjena ESA 2010 metodologije

Osnovni cilj statistike nacionalnih računa je izrada indikatora kojima se mjere rezultati aktivnosti ekonomije jedne zemlje, a koji se koriste za makroekonomske analize, kao i realno planiranje i uspješno realizovanje ekonomske politike. Tokom 2020. godine nastavljene su aktivnosti sa ciljem dalje harmonizacije statistike nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije i ispunjavanja zahtjeva koji su definisani, završnim mjerilima za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika:

- ✓ objavljeni su rezultati godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka za 2019. godinu;
 - ✓ objavljeni su konačni rezultati godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda za 2019. godinu, po proizvodnoj i potrošnoj metodi u tekućim i stalnim cijenama, prema KD 2010 sektorima djelatnosti koji su kompatibilni međunarodnoj klasifikaciji NACE rev.2 i prema potrošnim kategorijama, a u skladu sa ESA 2010 metodologijom. U skladu sa ESA 2010 Programom za transmisiju podataka, EUROSTAT-u su putem e-Damis web portala, kroz SDMX format dostavljeni navedeni podaci;
 - ✓ objavljeni su i preliminarni podaci kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda za I - III kvartal 2020. godine, u skladu sa ESA 2010 metodologijom po potrošnom principu. Podaci su dostavljeni EUROSTAT-u putem e-Damis web portala bez upotrebe konvertora;
 - ✓ u cilju proširenja obuhvata podataka zahtijevanih programom za transmisiju, kroz podršku IPA 2017 višekorisničkog programa, eksperimentalno su proizvedeni godišnji podaci Bruto investicija po tipu sredstava za vremensku seriju 2010 - 2019. godina, podaci Lične potrošnje domaćinstava po trajnosti dobara za vremensku seriju 2010 - 2019. godina, godišnji podaci Bruto domaćeg proizvoda u ulančanim mjerama obima za vremensku seriju 2006 - 2019. godina. Pripremljeni su eksperimentalni kvartalni sezonsko prilagođeni podaci BDP-a za vremensku seriju od 2006. godine. Podaci su dostavljeni EUROSTAT-u putem e - Damis web portala kroz SDMX format, bez konvertora;
 - ✓ uz podršku IPA 2017 višekorisničkog programa nastavljen je rad na proizvodnji eksperimentalnih podataka o broju zaposlenih na kvartalnom i godišnjem nivou, prema ESA 2010 metodologiji, i isti su proslijeđeni EUROSTAT-u putem e-Damis web portala kroz SDMX format;
 - ✓ u toku 2020. godine nastavljen je rad na pripremi nefinansijskih sektorskih računa;
 - ✓ uz podršku IPA višekorisničkih programa sprovode se aktivnosti na implementaciji metodologije godišnjih nacionalnih računa i to u dijelu unaprjeđenja obuhvatnosti obračuna i ažuriranja dokumenta o opisu izvora i metoda za Bruto nacionalni dohodak, kao i na unaprjeđenju primjene metodologije ESA 2010 u dijelu obuhvata podataka za slanje definisanih programom za transmisiju.
- **Formiranje integrisanog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe u formi matričnog prikaza proizvodnog procesa ekonomije po proizvodima i djelatnostima**

Uz podršku IPA 2017 višekorisnički programa nastavilo se sa radom na unaprjeđenju balansiranja tabela ponude i upotrebe za 2013. i 2014. godinu i kompilacije za 2015. i 2016. godinu

➤ **Dalje unaprjeđenje obračuna kvartalnog BDP-a uvođenjem novih metoda obračuna praćenih razvojem neophodnih izvora podataka**

U cilju unaprjeđenja obračuna kvartalnog BDP-a u toku 2020. godine nastavljen je rad na uvođenju novih metoda obračuna korišćenjem postojećih i raspoloživih izvora podataka za vremensku seriju od 2013. godine. Nastavilo se sa radom na eksperimentalnom obračunu Bruto investicija u osnovna sredstva na kvartalnom nivou.

Pripremljeni su eksperimentalni kvartalni sezonsko prilagođeni podaci BDP-a za vremensku seriju od 2006. godine.

➤ **Jačanje saradnje između institucija koje u djelokrugu svog rada, prikupljaju i objavljuju makroekonomske statistike u primjeni ESA 2010 metodologije**

Nastavilo se sa aktivnostima koje se tiču implementacije ESA 2010 metodologije shodno sporazumima o saradnji sa relevantnim institucijama u oblasti statistike nacionalnih računa i sa njom povezanih statistika.

➤ **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti robne razmjene**

U statistici spoljne trgovine robama nastavljen je rad na daljoj harmonizaciji ove statistike sa međunarodnim standardima. Zahtijevani setovi podataka spoljnotrgovinske robne razmjene na mjesečnom nivou se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem e-Damisa, uz kontinuirani rad na redovnim aktivnostima.

Takođe, u dijelu spoljnotrgovinske robne razmjene završen je rad na izradi diseminacionih baza podataka koje prate mjesečna i godišnja saopštenja spoljnotrgovinske robne razmjene za period od poslednjih pet godina, čime je napravljen značajan iskorak u pogledu dostupnosti podataka na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku.

U cilju dalje harmonizacije sa EU standardima, nastavljen je rad na aktivnostima u vezi primjene metodoloških smjernica za statistiku spoljnotrgovinske robne razmjene prema karakteristikama preduzeća (TEC) i prema fakturnoj vrijednosti (TIC), kao i sagledavanje raspoloživih inputa i njihovo analiziranje shodno metodološkim smjernicama. Podaci spoljnotrgovinske robne razmjene prema fakturnoj vrijednosti (TIC), na godišnjem nivou, se redovno dostavljaju EUROSTAT-u.

➤ **Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike cijena**

U okviru statistike cijena nastavljen je rad na daljoj harmonizaciji statistike cijena sa međunarodnim standardima. Sa tim u vezi, harmonizovani indeks potrošačkih cijena (HICP) i paritet kupovne moći (PPP) su u velikoj mjeri usklađeni sa standardima EU.

U posmatranom periodu sve planirane aktivnosti u oblasti Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena (HICP) realizovane su definisanom dinamikom, uz podršku IPA 2017 višekorisničkog programa. Ažurirane su HICP i PPP radne metodologije (HICP/PPP inventory) i iste dostavljene EUROSTAT-u na verifikaciju putem ESS Metadata Handler-a. Uzimajući u obzir uticaj pandemije COVID-19 na otežano prikupljanje podataka a, samim tim, i na proizvodnju rezultata zvanične statistike, u oblasti potrošačkih cijena preduzete su mjere u vidu implementiranja konkretnih metodoloških smjernica EUROSTAT-a kao i razmatranja mogućnosti primjene novih metoda prikupljanja podataka. S tim u vezi, u dijelu unaprjeđenja indeksa potrošačkih cijena i harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena preduzete su aktivnosti u cilju

pronalaženja novog metoda prikupljanja podataka, kojim bi se obezbijedilo dobijanje sveobuhvatnih podataka (scanner podaci).

U oblasti proizvođačkih cijena izvršena je detaljna analiza izvještajnih jedinica u okviru sektora industrije i pripremljeno je idejno rješenje za prikupljanje podataka za više istraživanja primjenom CAWI metode.

Sve aktivnosti visoko usklađenog projekta Pariteta kupovne moći, realizovane su definisanom dinamikom. Takođe, nastavljen je rad na unapređivanju kvaliteta podataka i njihovom praćenju, kroz pripremu redovnog Izvještaja o kvalitetu i referentnih metapodataka.

1.3. SEKTORSKE STATISTIKE

➤ Statistika poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta statistike stočarstva

U oblasti statistike stočarstva godišnja i mjesečna istraživanja usklađena su sa Regulativom (EC) No.1165/2008 za statistiku stoke i mesa, Direktivom (EC) No. 96/16 i Odlukom (EC) No. 97/80/ za statistiku mlijeka i mliječnih proizvoda i Regulativom (EC) No. 617/2008 za statistiku jaja za piliće i uzgoj pilića. Podaci se redovno dostavljaju EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala.

U kontinuitetu se radi na unapređenju statističkog istraživanja *Statistika klanja stoke, koje je* uz podršku IPA 2015 višekorisničkog programa, započeto 2017. godine. Unapređenje se odnosi na mogućnost korišćenja administrativnih izvora podataka od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. S tim u vezi, u dijelu testiranja metodologije i podataka iz administrativnog izvora paralelno je sprovedeno probno istraživanje bazirano na podacima iz administrativnog izvora i podataka prikupljenih izvještajnom metodom, sa ciljem prelaska na administrativni izvor podataka.

U okviru statistike stočarstva za godišnje statističko istraživanje o stočarstvu poljoprivrednih gazdinstava (Anketa o broju stoke) nastavljeno je sa implementacijom CAPI metode, a prikupljanje podataka ovom metodom prošireno je za još jednu opštinu, tako da se sada istraživanje sprovodi u Podgorici, Danilovgradu, Ulcinju, Nikšiću i Bijelom Polju.

Sa ciljem unapređenja statistike mlijeka i mliječnih proizvoda, sredinom 2018. godine, urađena je web aplikacija za elektronsko prikupljanje podataka za mjesečno istraživanje o ulazu sirovog (kravljeg) mlijeka i dobijenim mliječnim proizvodima u mljekarama. Tokom 2020, paralelno sa redovnim istraživanjem koje se baziralo na izvještajnoj metodi, radilo se i na prikupljanju podataka putem web aplikacije. Za četiri istraživanja (Ulaz sirovog kravljeg mlijeka i dobijeni mliječni proizvodi u mljekarama, Otkup poljoprivrednih proizvoda od individualnih proizvođača, Prodaja poljoprivrednih proizvoda iz sopstvene proizvodnje i istraživanja Cijene poljoprivrednih proizvoda), koja su u obuhvatu imala iste izvještajne jedinice, kako bi se smanjila opterećenost, pripremljen je objedinjen upitnik u excel tabeli, i prikupljanje podataka se vršilo i na ovaj način.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta strukturalne statistike

U oblasti strukturalne statistiku, u okviru IPA 2017 višekorisničkog programa, započete su aktivnosti u cilju modernizacije poljoprivredne statistike i pripreme za predstojeći Popis poljoprivrede. Pripremljen je razvojni plan za poboljšanje poljoprivredne statistike za period od 2020-2023. godine i strateški dokument "Samoprocjena poljoprivredne statistiku", gdje su identifikovane sve aktivnosti koje je potrebno realizovati u cilju sprovođenja Popisa poljoprivrede.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta statistike biljne proizvodnje

Godišnja istraživanja u oblasti statistike biljne proizvodnje usklađena su sa Regulativom (EC) No. 543/2009. Podaci godišnjih istraživanja iz oblasti statistike biljne proizvodnje za 2019. godinu dostavljeni su EUROSTAT-u putem e-DAMIS web portala, a putem Metadata Handlera dostavljen Izvještaj o kvalitetu.

Za godišnja istraživanja u oblasti statistike biljne proizvodnje uključena su dodatna pitanja za potrebe izvještavanja o klimatskim promjenama. U okviru navedenog istraživanja po prvi put je implementiran CAPI metod prikupljanja podataka za pet opština (Podgorica, Nikšić, Danilovgrad, Ulcinj i Bijelo Polje).

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta statistike ribarstva

U oblasti statistike ribarstva postignut je značaj napredak, jer se podaci preuzimaju iz aministrativnih izvora. U skladu sa Regulativom (EC) No. 762/2008 dostavljeni su EUROSTAT - u podaci putem e-DAMIS web portala o uzgoju bijele ribe i školjaka (marikultura) i podaci o uzgoju ribe u ribnjacima (akvakultura) za 2019. godinu.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta agroekološke statistike

U oblasti agroekološke statistike, u decembru 2020. godine EUROSTAT-u su dostavljeni preliminarni podaci iz *Istraživanja o prometu pesticida za 2019. godinu*, u skladu sa Regulativom (EC) No. 1185/2009. U Odsjeku statistike poljoprivrede i ribarstva u januaru 2020. započete su aktivnosti na razvoju metodologije istraživanja o upotrebi pesticida. U skladu sa navedenom regulativom, sprovedeno je probno istraživanje o upotrebi pesticida. U toku je unos i obrada podataka.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta statistike organske proizvodnje

Kontinuirano se radi na korišćenju administrativnih izvora podataka. U oblasti organske proizvodnje, u junu 2020. godine, EUROSTAT-u su dostavljeni preliminarni podaci putem e-DAMIS-a za 2019. godinu, u skladu sa Regulativom (EZ) br. 834/2007.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti šumarstva

Harmonizacija statistike šumarstva sa metodološkim standarima na nacionalnom i međunarodnom nivou nastavljena je tokom 2020. godine. U okviru IPA 2017 nacionalog projekta „Capacity building for Monstat, Montenegro” IPA/2018/399-546 ostvarena su metodološka unapređenja koja se odnose na obračun ukupne površine šuma, ukupne proizvodnje šumskih sortimenata i sječe. Revidirani statistički podaci objavljeni su na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku i Statističkom godišnjaku za 2020. godinu. Objavljeni podaci zadovoljavaju potrebe nacionalnog i većeg dijela međunarodnog izvještavanja.

U cilju većeg korišćenja administrativnih podataka u statističke svrhe u oblasti lovstva, ostvarena je saradnja sa predstavnicima Agencije za zaštitu prirode i životne sredine. Nakon analize raspoloživih administrativnih podataka stvoriće se uslovi za preuzimanje podataka iz tog izvora.

Razvoj ekonomskog računa u šumarstvu u skladu sa EU zahtjevima

U prethodnom periodu kontinuirano se radilo na unapređenju statistike šumarstva i stvaranju uslova za razvoj ekonomskog računa u šumarstvu. Tokom 2020. godine kroz IPA 2017 nacionalni projekat „Capacity building for Monstat, Montenegro” IPA/2018/399-546 urađena je detaljna analiza dostupnih podataka potrebnih za kreiranje proizvodnog računa u šumarstvu, kao i analiza svih raspoloživih izvora za procjenu nedostajućih podataka.

Početak razvoja šumarskih računa

Početak razvoja šumarskih računa moguć je nakon uspostavljanja ekonomskog računa u šumarstvu.

Kontinuirano unaprjeđivanje kvaliteta podataka i praćenje kroz izradu i dostavljanje izvještaja o kvalitetu

U oblasti statistike šumarstva u kontinuitetu se radi na unapređenju kvaliteta podataka.

Unaprjeđenje metodologije prikupljanja podataka, testiranje novog načina prikupljanja podataka (CAPI, CAWI metodom).

U cilju smanjenja opterećenja izvještajnih jedinica i optimizacije resursa sprovedena su dva probna istraživanja u oblasti šumarstva, koja će nakon probnog perioda dobiti status redovnih statističkih istraživanja, čime će se redukovati broj istraživanja (sa postojećih devet na tri statistička istraživanja). Takođe, tokom 2020. godine analizirani su raspoloživi podaci prikupljeni elektronskim putem od Uprave za šume. Cilj ove analize je smanjenje opterećenosti izvještajnih jedinica i unaprijeđenje kvaliteta izvještavanja.

Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti agromonetarne statistike

Dalja harmonizacija agromonetarne statistike sa nacionalnim i međunarodnim standardima

U cilju dalje harmonizacije ekonomskih računa u poljoprivredi, a u skladu sa EU Regulativom 134/2004, eksperimentalno je uspostavljan sistem za obračun prve i druge procjene vrijednosti poljoprivredne proizvodnje na bazi raspoloživih izvora. Navedena aktivnost je realizovana kroz podršku IPA 2017 nacionalnog projekta „Capacity building for Monstat, Montenegro” IPA/2018/399-546.

Kontinuirano unaprjeđivanje kvaliteta podataka i praćenje kroz izradu i dostavljanje izvještaja o kvalitetu

U oblasti agromonetarne statistike u kontinuitetu se radi na unapređenju kvaliteta podataka.

Unaprjeđenje metodologije prikupljanja podataka, testiranje novog načina prikupljanja podataka (CAWI metodom)

U cilju optimizacije resursa shodno principima ekonomičnosti i umjerene opterećenosti ispitanika odrađena je integracija *istraživanja o otkupu poljoprivrednih proizvoda od individualnih proizvođača i istraživanja o prodaji poljoprivrednih proizvoda sopstvene proizvodnje poljoprivrednog preduzeća i zemljoradničke zadruge*. Na taj način stvaraju se uslovi za uvođenje CAWI (Computer-assisted web interviewing) metode za prikupljanje podataka.

1.4. POSLOVNE STATISTIKE

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti poslovnih statistika

Godišnja poslovna statistika koja se odnosi na strukturalnu poslovnu statistiku (SBS) i unutrašnju statistiku stranih filijala (FATS) se realizovala u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu. U cilju poboljšanja kvaliteta podataka započet je proces poređenja podataka sa administrativnim izvorima.

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti energetike

Sva istraživanja iz oblasti statistike energetike utvrđena Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu su realizovana. Strukturalna statistika energetike, kao i statistika cijena energenata su u potpunosti usklađene sa evropskim zakonodavstvom. U energetsom bilansu su obuhvaćeni svi relevantni energenti koji se proizvode i troše u Crnoj Gori. Kratkoročna statistika energetike je potpuno usklađena u odnosu na evropsko zakonodavstvo, osim kratkoročne statistike naftnih derivata.

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike saobraćaja

Sva istraživanja iz oblasti statistike saobraćaja utvrđena Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu su realizovana. U statistici saobraćaja ostvaren je visok nivo unapređenja. Statistike željezničkog, vazdušnog i pomorskog saobraćaja, kao i statistika bezbjednosti u saobraćaju su u potpunosti usklađene sa evropskim zakonodavstvom. U statistici teretnog drumskog saobraćaja unaprijeđen je proces prikupljanja podataka, tako što se sa metoda PAPI (Paper and Pencil Interviewing) prešlo se na CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing) metod prikupljanja podataka.

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike turizma

Sva istraživanja iz oblasti statistike turizma utvrđena Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu su realizovana. Statistika turizma je visoko usklađena sa evropskim zakonodavstvom. Nastavljeno je korišćenje administrativnih podataka o prijavama turista (registar boravišta koje vodi Ministarstvo unutrašnjih poslova) u cilju povećanja kvaliteta podataka kroz komparativnu analizu sa podacima iz upitnika.

Polovina upitnika koji se odnose na dolaske i noćenja turista prikupljeni su putem e-upitnika, što je uticalo na poboljšanje efikasnosti u prikupljanju podataka.

➤ Pregled najvažnijih razvojnih prioriteta u oblasti statistike kratkoročnih indikatora

U oblasti statistika kratkoročnih indikatora (industrija, građevinarstvo, trgovina na malo, ostale usluge i investicije) postignut je visok stepen harmonizovanosti sa Regulativama (EZ) br. 1165/98 i 1158/2005. Zahtijevani setovi podataka se redovno dostavljaju EUROSTAT-u u propisanoj formi. Statistike građevinarstva, trgovine na malo i PRODCOM statistika su u potpunosti usklađene sa evropskim standardima.

U oblasti statistike industrije, izvršena je detaljna analiza izvještajnih jedinica u okviru sektora industrije i pripremljeno je idejno rješenje za prikupljanje podataka za više istraživanja primjenom CAWI metode. Serija podataka za varijablu proizvodnja u industriji je kalendarski i sezonski prilagođena i prosljeđena EUROSTAT-u putem eDAMIS web portal u SDMX format.

U oblasti statistike trgovine, kreiran je e-upitnik za prikupljanje podataka trgovine na veliko.

U oblasti statistike ostalih usluga, nastavljen je rad na razvoju SPPI indeksa iz oblasti saobraćaja.

U oblasti statistike investicija, sprovedeno je probno kvartalno istraživanje o investicijama u osnovna sredstva. U cilju realizacije ove aktivnosti, kreiran je novi upitnik, izabran uzorak, napravljena aplikacija za unos i obradu podataka i obrađeni prikupljeni podaci.

Uz podršku IPA 2017 višekorisničkog programa, započete su aktivnosti neophodne za harmonizaciju kratkoročnih statistika sa Regulativom za integraciju poslovnih statistika (eng. Framework Regulation Integrating Business Statistics - FRIBS).

Metapodaci u oblasti kratkoročnih indikatora su ažurirani putem aplikacije Metadata Handler, u skladu sa zahtjevima EUROSTAT-a, u ESMS formatu.

1.5. ŽIVOTNA SREDINA

Statistika životne sredine

Kontinuirano se sprovode aktivnosti vezane za dalji razvoj statistike životne sredine. U cilju unapređenja kvaliteta podataka u statistici otpada, kroz IPA 2017 nacionalni projekat „Capacity building for Monstat, Montenegro” IPA/2018/399-546, odrađen je preračun vremenskih serija za period 2011-2018. godina i podaci su objavljeni na sajtu Uprave za statistiku. Takođe, u ovoj oblasti je pet istraživanja objedinjeno u dva, i, time, doprinijeli optimizaciji resursa shodno principu ekonomičnosti i smanjenju opterećenosti izvještajnih jedinica. U junu 2020. godine EUROSTAT-u su dostavljeni podaci o stvorenom otpadu sa izvještajem o kvalitetu za 2018. godinu u skladu sa Regulativom (EZ) 2150/2002.

Kroz IPA 2017 nacionalni projekat „Capacity building for Monstat, Montenegro” IPA/2018/399-546 započeto je ispitivanje internih i eksternih izvora podataka za razvoj Računa za sektor ekoloških dobara i usluga.

U oblasti statistike voda u 2020. godini realizovana su redovna istraživanja u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu.

2. OCJENA STANJA

Na osnovu realizovanih aktivnosti koje su predstavljene ovim izvještajem, evidentno je da je Uprava za statistiku, u saradnji sa drugim proizvođačima zvanične statistike, uspješno realizovala statistička istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu, kao i operativne ciljeve definisane Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godine³ i Strategijom razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine⁴.

Razvojni ciljevi zvanične statistike Crne Gore za period 2019 - 2023. godine, određeni su obavezama i prioritetima Crne Gore, a koji su definisani nacionalnim politikama, i, prije svega, politikom evropskih integracija. Cilj zvanične statistike je da obezbjeđuje kvantitativne i reprezentativne informacije o ekonomskom, demografskom, socijalnom i stanju životne sredine u Crnoj Gori, svim korisnicima, po međunarodno definisanoj metodologiji i najvišim profesionalnim standardima.

U nastavku su prikazani ključni rezultati iz 2020. godine, koji su doprinijeli ne samo realizaciji Godišnjeg plana zvanične statistike u 2020. godini, već i ostvarenju ciljeva razvoja zvanične statistike:

1. Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima i preporukama

- postignut je **veći nivo metodološke usklađenosti** svih istraživanja statističkog sistema Crne Gore sa pravnom tekovinom EU iz oblasti zvanične statistike, a koja dalje služe kao input za obračun makroekonomskih podataka u skladu sa metodologijom ESA 2010;
- **dostignut je visok nivo kvaliteta u skladu sa principima Kodeksa prakse evropske statistiku**, koji se bazira na 16 principa zvanične statistike;
- svi raspoloživi **podaci su dostavljeni u propisanim vremenskim rokovima**, u skladu s Programom transmisije ESA 2010, i kroz definisani softver za prenos podataka (EDAMIS web portal);
- pripremljena je **strategija “Prioritetni ciljevi razvoja MONSTAT-a 2020-2021”**, kao odgovor na pandemiju COVID-19”.

2. Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva

- sprovedeno je drugo **Istraživanje o zadovoljstvu korisnika**, koje pruža informacije o potrebama korisnika za rezultatima zvanične statistike i njihovom zadovoljstvu podacima i uslugama koje sistem zvanične statistike Crne Gore proizvodi. Pri tome, ukupna prosječna ocjena zadovoljstva korisnika uslugama Uprave za statistiku na skali od 1 do 5 (1-nezadovoljan, 5-veoma zadovoljan) je 4,0. Posmatrano po elementima ukupnog indeksa zadovoljstva, korisnici su najviše zadovoljni radom zaposlenih u Upravi za statistiku (4,3), pouzdanošću podataka (4,1) i uopšteno kvalitetom podataka i usluga (4,0), dok su najmanje zadovoljni internet stranicom Uprave za statistiku (3,8);
- u saradnji sa licenciranim naučno-istraživačkim institucijama iz Crne Gore iz oblasti zdravstva, Institut za javno zdravlje Crne Gore i Klinički centar Crne Gore) i oblasti ekonomije (Institut za strateške studije i projekcije), pripremljen prijedlog naučno - istraživačkog projekta za javni konkurs Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta (nekadašnje Ministarstva nauke) za dodjelu grantova za naučno - istraživačke projekte COVID - 19, projekat je pozitivno ocijenjen, što je rezultiralo kreiranim podsistemom zvanične statistike od 60 indikatora.

³ Program zvanične statistike 2019 – 2023 godine (2019) Uprava za statistiku <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=10&pageid=10>

⁴ Strategija razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine (2019) Uprava za statistiku <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=7&pageid=7>

3. Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima

- jedan zaposleni Uprave za statistiku je uspješno završio Magistarski evropski program zvanične statistike (eng. European Master in Official Statistics – EMOS), a još četiri zaposlena pohađaju isti;
- ukupan broj učesnika na online seminarima, kursevima i sastancima (EUROSTAT i UN sastanci) je 166. Organizatori online događaja su EUROSTAT, GOPA, ICON institut, UNECE, Energy Community, FAO, itd.
- organizovana su 24 seminar/obuke unutar Uprave za statistiku za različite teme iz oblasti statistike u cilju razmjene stručnih vještina.

4. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike

- definisan je Akcioni plan za realizaciju preporuka koje su date nakon realizovane EUROSTAT-ove misije „*Procjena sistema zvanične statistiku*” (Peer review). Realizovane su sve aktivnosti predviđene za 2020. godinu, koje su doprinijele jačanju koordinacije na nivou statističkog sistema Crne Gore, izgradnji kapaciteta i uspostavljanju dijaloga sa korisnicima podataka;
- objavljena je Politika kvaliteta, dokument kojim se definiše misija i vizija zvanične statistike, kao i definisani strateški i operativni ciljevi;
- radi obezbjeđenja kvaliteta rezultata zvanične statistike donesena je **Deklaracija kvaliteta** koja je u skladu sa Politikom kvaliteta i principima zvanične statistike Crne Gore;
- objavljena je interna **Strategija upravljanja kvalitetom za period 2020 - 2023. godina**, koja predstavlja drugi strateški razvojni dokument iz oblasti obezbjeđenja kvaliteta u statističkom sistemu Crne Gore;
- objavljen **Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom u statističkom sistemu Crne Gore za period 2020 - 2023. godina**, dokument koji pruža praktične sugestije za implementaciju strategije;
- kontinuirano se radi na povećanju nacionalnih izvještaja o kvalitetu za statistička istraživanja, koji su dostupni na sajtu Uprave za statistiku;
- u skladu sa Kodeksom prakse evropske statistike, pripremljeni su svi preduslovi za realizaciju samoprocjene kvaliteta statističkog sistema, kao jednim od efikasnijih mehanizama procjene statističke proizvodnje;
- u cilju procjene rada, u toku 2020. godine izvršeni su inspekcijski nadzori gdje nije konstatovana veća nepravilnost u radu Uprave za statistiku, od strane:
 - *Uprave za inspekcijske poslove* (Odsjeka inspekcije za stanovanje (1) i Odsjeka za inspekciju rada (1), Odsjeka za zdravstveno-sanitarnu inspekciju (2), Odsjek za inspekciju za javne nabavke (1));
 - *Državne revizorske institucije* (revizija završnog budžeta Crne Gore (1), revizija informacionog sistema Uprave za statistiku (1) i uspješnosti upravljanja ugovorima o djelu, ugovorima o dopunskom radu i ugovorima o privremenim i povremenim poslovima u organima državne uprave (1));
 - *Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija* (Odjeljenja upravne inspekcije (1)).
- pripremljen opšti okvir za razvoj i sprovođenje procesa za definisanje, upravljanje i mjerenje kvaliteta Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine.

5. Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistiku

- tokom 2020. godine **povećan je broj setova podataka dostavljenih EUROSTAT-u** u SDMX formatu;
- **razvijena softverska rješenja za tri statistička istraživanja** (Investicije u osnovna sredstva; Istraživanje o prometu pesticida i statistika međunarodnih migracija);
- za potrebe statistike umrlih i rođenih **razvijena su softverska rješenja** za obradu podataka u dijelu izračunavanja nedelja smrti i rađanja;
- **nastavljena modernizacija procesa prikupljanja i obrade podataka**, korišćenjem CAPI i CAWI metoda za prikupljanje podataka;
- od strane Državne revizorske institucije **izvršena revizija informacionog sistema** Uprave za statistiku u dijelu primjene i poštovanja mjera informacione bezbjednosti;
- razvijena polazna IT infrastruktura za unos i obradu podataka za potrebe Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine.

6. Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistiku

- u saradnji sa UNDP-om nastavljene su aktivnosti za probno preuzimanje podataka iz registra Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta (nekadašnje Ministarstva prosvjete) preko Jedinstvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave sa kojima Uprava za statistiku ima potpisan Sporazum o saradnji;
- Uprava za statistiku je pripremila predlog za uključivanje oblasti zvanične statistike u *Strategiju digitalizacije Crne Gore 2021 - 2025. godine*, sa ciljem stvaranja jedinstvenog prostora otvorenih podataka kojim upravlja Uprava za statistiku;
- U toku 2020. godine, u cilju povećanog korišćenja administrativnih izvora podataka za potrebe proizvodnje zvanične statistike, urađena analiza mogućnosti obračuna zarada iz baza podataka Uprave prihoda Crne Gore (nekadašnje Poreske uprave). Rezultati analize pokazali su da bi glavni problemi pri proizvodnji podataka o zaradama bili vezani za princip pravovremenosti. Naime, podaci bi bili objavljivani 45 dana od mjeseca na koji se zarade odnose. (npr. 15-og marta bi bili publikovani podaci o prosječnim zaradama za januar mjesec).

7. Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva

- promocija rezultata zvanične statistike putem **infografika**;
- dostupnost rezultata zvanične statistike i na društvenim mrežama **Twitter i LinkedIn**;
- u cilju blagovremenog informisanja javnosti o promjenama nastalim zbog pandemije COVID-19, a koje imaju uticaja na poslove proizvođača zvanične statistiku, **otvoren domen COVID-19**;
- Uprava za statistiku je u prethodnom periodu koristila usluge **“Info biro Montenegro”** u cilju pružanja usluga video servisa i distribucije priloga medijima i promocije, zbog nemogućnosti organizovanja konferencija za medije;
- **objavljeno sedam publikacija i 223 saopštenja** u mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici;
- **odgovoreno je na 887 korisničkih zahtjeva**, od kojih se 817 odnosi na zahtjeve za podacima i informacijama od strane spoljnih institucija, dok je 70 zahtjeva upućeno od strane medijskih kuća;
- **objavljena je diseminaciona baza za statistiku Spoljne trgovine**, u cilju pravovremenog odgovora na zahtjeve korisnika i povećane potražnje za podacima.

PRIOLOG. 1 Pregled realizovanih statističkih istraživanja shodno Godišnjem planu zvanične statistike za 2020. godinu

	Demografija i socijalne statistike
	Kultura
1.	Biblioteke
2.	Statističko istraživanje o bioskopima
3.	Statističko istraživanje o pozorištima
4.	Statistika elektronskih medija
	Obrazovanje i doživotno učenje
5.	Statističko istraživanje o akademskom, stručnom osoblju i strukturi visokoškolskih organizacija
6.	Statističko istraživanje za diplomirane studente (osnovne studije)
7.	Statističko istraživanje domova učenika i studentskih domova
8.	Statističko istraživanje za doktore nauka
9.	Statističko istraživanje za magistre nauka i specijaliste
10.	Statističko istraživanje za predškolsko vaspitanje i obrazovanje
11.	Statističko istraživanje za upis studenata (osnovne studije)
12.	Statistika osnovnog obrazovanja
13.	Statistika osnovnog obrazovanja za odrasle
14.	Statistika srednjeg obrazovanja
15.	Upis na postdiplomske i doktorske studije
	Pravosuđe i kriminalitet
16.	Statističko istraživanje o maloljetnim licima prema kojima je krivični postupak pred vijećem pravosnažno završen
17.	Statističko istraživanje o maloljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i pripremni postupak završen
18.	Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je krivični postupak pravosnažno završen
19.	Statističko istraživanje o punoljetnim licima protiv kojih je postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završen
	Prihodi i potrošnja
20.	Anketa o dohotku i uslovima života (EU-SILC)
21.	Minimalna potrošačka korpa
	Socijalna zaštita
22.	Godišnji izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja
23.	Izvještaj o korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja
24.	Korisnici materijalnih davanja socijalne i dječije zaštite
25.	Korisnici usluga smještaja u ustanovama socijalne i dječije zaštite
26.	Socijalna zaštita u Crnoj Gori
	Stanovništvo
27.	Gender statistika
28.	Osnovni demografski pokazatelji
29.	Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine - pripremne aktivnosti
30.	Procjena stanovništva
31.	Statistika azila
32.	Statistika međunarodnih migracija - probno
33.	Statistika nelegalnih migracija
34.	Statistika razvedenih brakova
35.	Statistika rođenih
36.	Statistika sklopljenih brakova
37.	Statistika umrlih
38.	Statistika unutrašnjih migracija
	Tržište rada

39.	Anketa o radnoj snazi (ARS)
40.	Statističko istraživanje o osiguranicima - zaposleni po djelatnostima i opštinama
41.	Statističko istraživanje o zaradama iz administrativnih izvora - probno
42.	Statističko istraživanje o zaradama zaposlenih
43.	Statistika slobodnih radnih mjesta - probno
	Zdravlje
44.	Izveštaj o bezbjednosti namirnica i o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opšte upotrebe
45.	Izveštaj o higijenskoj ispravnosti vode za piće
46.	Izveštaj o izvršenim obaveznim imunizacijama protiv zaraznih bolesti
47.	Izveštaj o kadrovima u zdravstvu
48.	Izveštaj o liječenim pacijentima u ustanovama bolničke zdravstvene zaštite
49.	Izveštaj o organizaciji i radu bolnica
50.	Izveštaj o osiguranim licima po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju
51.	Izveštaj o porođajima
52.	Izveštaj o prekidima trudnoće
53.	Izveštaj o prihodima i izdacima Fonda za zdravstveno osiguranje
54.	Izveštaj o prijavljenim slučajevima i epidemijama zaraznih bolesti
55.	Izveštaj o radu i utvrđenim bolestima i stanjima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
	Ekonomske statistike
	Cijene
56.	Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći
57.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Građevinarstvo"
58.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Pariteta kupovne moći: istraživanje "Potrošna dobra"
59.	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena
60.	Harmonizovani indeks potrošačkih cijena u administrativnim cijenama
61.	Indeks potrošačkih cijena
	Makroekonomija
62.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP-a po potrošnoj metodi: bruto investicije u osnovna sredstva
63.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun BDP-a po potrošnoj metodi: lična potrošnja domaćinstava
64.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda po prihodnoj metodi - probno
65.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti djelatnosti: Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo po KD 2010
66.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti državnih jedinica
67.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti finansijskih jedinica
68.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti nefinansijskih jedinica
69.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti preduzetnika
70.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun bruto dodate vrijednosti pružanja usluga i proizvoda domaćinstava
71.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun finansijskih usluga indirektno mjerenih
72.	Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda: obračun potrošnje državnih jedinica
73.	Formiranje elemenata potrebnih za procjenu bruto dodate vrijednosti neobuhvaćene ekonomije kao sastavnog elementa Bruto domaćeg proizvoda - probno
74.	Formiranje integrisanog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe - probno
75.	Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom potrošne metode
76.	Obračun godišnjeg Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom proizvodne metode
77.	Obračun godišnjeg Bruto nacionalnog dohotka

78.	Obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda Crne Gore primjenom potrošne metode
79.	Praćenje kvartalnih indikatora za potrebe obračuna kvartalnog BDP - a
80.	Pregled naplate prihoda Uprave carina
	Poslovne statistike
81.	Cijene stanova u novogradnji
82.	Građevinska aktivnost
83.	Građevinske dozvole i prijave radova
84.	Građevinski radovi
85.	Indeks cijena industrijskih proizvoda iz uvoza
86.	Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda
87.	Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz
88.	Indeks cijena usluga - probno
89.	Indeks proizvodnje i prometa u industriji
90.	Indeks prometa u trgovini na malo
91.	Indeks prometa u uslugama
92.	Industrijska proizvodnja (PRODCOM)
93.	Investicije u osnovna sredstva
94.	Investicije u osnovna sredstva (kvartalno) - probno
95.	Istraživanje o strukturi mikro i malih preduzeća - probno
96.	Porušene zgrade sa stanovima
97.	Potrošnja građevinskog i pogonskog materijala
98.	Promet u trgovini na veliko
99.	Strukturno istraživanje o poslovanju preduzeća
	Spoljna trgovina roba - usluga i bilans plaćanja
100.	Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore prema karakteristikama preduzeća - TEC - probno
101.	Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore u faktornoj vrijednosti - TIC - probno
	Spoljna trgovina roba - usluga i bilans plaćanja
102.	Indeksi jediničnih vrijednosti izvoza i uvoza roba
103.	Istraživanje o kreditnim poslovima rezidenata sa inostranstvom
104.	Istraživanje o međunarodnim transakcijama povezanim sa građevinskim uslugama - probno
105.	Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom (godišnje)
106.	Istraživanje o poslovima direktnih ulaganja sa inostranstvom (kvartalno)
107.	Istraživanje o trgovinskim kreditima i avansima - probno
108.	Međunarodna investiciona pozicija (IIP)
109.	Platni bilans Crne Gore
110.	Spoljni dug Crne Gore
111.	Spoljnotrgovinska robna razmjena Crne Gore
112.	Statistika stranih filijala (spoljna)
113.	Statistika stranih filijala (unutrašnja)
	Statistika državnih finansija, monetarna i finansijska statistika
114.	Analiza finansijskih instrumenata
115.	Analiza kolektivnih investicionih šema
116.	Analiza konsolidovane javne potrošnje
117.	Berzansko poslovanje
118.	Finansijski izvještaji preduzeća (Bilans stanja, Bilans uspjeha i Statistički aneks)
119.	Finansijski izvještaji preduzetnika (Bilans stanja i Bilans uspjeha)
120.	Godišnja prijava poreza na dohodak fizičkih lica

121.	Izveštaj o državnom dugu
122.	Izveštaj o javnom dugu
123.	Mjesečna prijava za obračun poreza na dodatu vrijednost
124.	Podaci o primicima, izdacima države i lokalne samouprave
125.	Podaci o primicima, izdacima države mjesečno
126.	Prijava poreza na dobit pravnih lica
127.	Registracioni podaci o pravnim i fizičkim licima - poreskim obveznicima
128.	Statistika kamatnih stopa
129.	Statistika monetarnih finansijskih institucija
130.	Statistika ostalih finansijskih institucija
	Sektorske statistike
	Energetika
131.	Bilans drvnih goriva
132.	Bilans električne energije
133.	Bilans naftnih derivata
134.	Bilans uglja
135.	Kompleksni energetska bilans
136.	Kratkoročna statistika naftnih derivata i cijene električne energije u domaćinstvima i industriji - probno
	Nauka, tehnologija i inovacije
137.	Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca
138.	Istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima
139.	Statističko istraživanje o naučno istraživačkoj djelatnosti - istraživanje i razvoj
	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
140.	Agromonetarna statistika - Cijene poljoprivrednih proizvoda, repro materijala, sredstava za rad i usluga izvršenih za poljoprivredu
141.	Agromonetarna statistika - Cijene zemljišta i zemljišne rente - probno
142.	Agromonetarna statistika - Otkup poljoprivrednih proizvoda od individualnih proizvođača
143.	Agromonetarna statistika - Poljoprivredni računi
144.	Agromonetarna statistika - Prodaja poljoprivrednih proizvoda iz sopstvene proizvodnje poljoprivrednih preduzeća i zemljoradničkih zadruga
145.	Agromonetarna statistika - Rashodi i poljoprivredna proizvodnja gazdinstva
146.	Građevinski objekti, saobraćajnice i mehanizacija u šumarstvu
147.	Iskorišćavanje državnih šuma
148.	Iskorišćavanje privatnih šuma
149.	Istraživanje o klanju stoke i živine u klanicama
150.	Istraživanje o klanju stoke i živine u klanicama (administrativni izvor) - probno
151.	Istraživanje o lovstvu
152.	Istraživanje o morskom ribolovu
153.	Istraživanje o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa
154.	Istraživanje o ostvarenim prinosima ranih usjeva
155.	Istraživanje o poljoprivrednim preduzećima i zemljoradničkim zadrugama
156.	Istraživanje o površinama i zasadima na kraju proljetne sjetve
157.	Istraživanje o površini, proizvodnji šumskih sortimenata, sječi, štetama, zaštiti i mehanizaciji u državnim i privatnim šumama - probno
158.	Istraživanje o prometu pesticida
159.	Istraživanje o ribarima i ribolovnim sredstvima u morskom ribarstvu
160.	Istraživanje o ribarstvu na rijekama i jezerima
161.	Istraživanje o statistici organske proizvodnje - probno

162.	Istraživanje o stočarstvu poljoprivrednih gazdinstava - Anketa o broju stoke
163.	Istraživanje o strukturi vinograda
164.	Istraživanje o ulazu sirovog mlijeka (kravlje mlijeko) i dobijeni mliječni proizvodi
165.	Istraživanje o ulazu sirovog mlijeka i dobijenim mliječnim proizvodima
166.	Istraživanje o upotrebi pesticida – probno
167.	Istraživanje o uzgoju ribe i školjaka u marikulturi
168.	Istraživanje o veterinarstvu
169.	Istraživanje o uzgoju ribe u ribnjacima - akvakultura
170.	Podizanje i gajenje šuma
171.	Proizvodnja šumskih sortimenata u državnim šumama
172.	Računi u šumarstvu - probno
173.	Štete od požara u privatnim šumama
174.	Štete u državnim šumama
	Saobraćaj
175.	Istraživanje o aerodromskoj infrastrukturi i prometu na aerodromima
176.	Istraživanje o broju saobraćajnih nezgoda
177.	Istraživanje o dolascima i odlascima brodova u lukama
178.	Istraživanje o infrastrukturi i prometu u vazdušnom saobraćaju
179.	Istraživanje o kapacitetu pretovarnih sredstava u pomorskom saobraćaju
180.	Istraživanje o lokalnom saobraćaju
181.	Istraživanje o pomorskom prevozu - stanje inventara
182.	Istraživanje o poštanskim i telekomunikacionim uslugama
183.	Istraživanje o poštanskoj i telekomunikacionoj mreži
184.	Istraživanje o pretovaru u lukama
185.	Istraživanje o prevozu putnika i robe u pomorskom saobraćaju
186.	Istraživanje o prevozu putnika i robe u željezničkom saobraćaju
187.	Istraživanje o prometu na aerodromima
188.	Istraživanje o prometu putnika i robe na aerodromima po parovima aerodroma
189.	Istraživanje o putevima i mostovima
190.	Istraživanje o putničkom drumskom saobraćaju
191.	Istraživanje o registrovanim drumskim motornim i priključnim vozilima
192.	Istraživanje o teretnom drumskom saobraćaju
193.	Istraživanje o trgovačkoj mornarici
194.	Istraživanje o željezničkoj infrastrukturi
195.	Istraživanje vazdušnog saobraćaja
	Turizam
196.	Dolasci i noćenja turista u individualnom smještaju
197.	Dolasci i noćenja turista u kolektivnom smještaju
198.	Istraživanje o dolascima i noćenjima turista, ukupno
199.	Kružna putovanja stranih brodova
200.	Nautički turizam
	Životna sredina i višedomenske statistike
	Regionalne i geoprostorne statističke informacije
201.	Indikatori održivog razvoja
	Statistika životne sredine
202.	Istraživanje o broju i kapacitetima postrojenja za tretman otpada
203.	Istraživanje o komunalnom otpadu

204.	Istraživanje o korišćenju i zaštiti voda od zagađivanja iz industrije
205.	Istraživanje o sakupljanju i obradi otpada
206.	Istraživanje o sistemima za navodnjavanje
207.	Istraživanje o stvorenom otpadu
208.	Računi u životnoj sredini - probno

Uprava za statistiku
IV Proleterske br. 2
81000 Podgorica
Tel: +381 (0)20 241 206
Fax: +381 (0)20 241 270
e-mail: **contact@monstat.org**
web site: www.monstat.org